

A magyar gyűjteményes vállalatok jegyzéke. *A címek vezérszói szerint rendezve. Összeállította Barta Lajos.* (1—48 oldal.)

Barta Lajos jó szolgálatot tett az irodalomnak — és egyben a bibliográfiának fenti összeállításával. A Magyarországon megjelenő 46 gyűjteményes vállalat van e füzetben gondosan feldolgozva. E gyűjtemények, melyek közül több az ismeretek, irodalmi becsü dolgozatok valóságos kincsesháza (azt hiszem, elég a Gyulai Pál szerkesztésében megjelenő Olesó könyvtár, a Heinrich Gusztáv szerkesztette Régi magyar könyvtár kitünő füzeteire utalnom) eddig meglehetősen kiaknázatlanok. A vezérszók gondosan vannak kikeresve, úgy hogy a tájékozás ezek segítségével nagyon megvan mind e gyűjteményekben könnyítve. Örvendetes dolog, hogy a szerkesztő a vidéken megjelenő gyűjteményes vállalatokat is gondos figyelemben részesítette, sok hasznos vállalat van ezek között, melyekről a nagy közönség eddig nem igen vett tudomást. Ilyen például Buzárovits Gusztáv »Mulattató zsebkönyvtár«-a Észtergomban. Barta Lajos a művet, mint a »Könyvkereskedők kézikönyvtára« I. kötetét adta ki. Ha ilyen derekas lesz a többi is, kívánatos, hogy minél több kövesse!

Dr. Váradi Ödön.

Bibliothèque de bibliographies critiques publiées par la Société des Études Historiques. Paris.

A párisi könyvtárnoki kar egyik kiváló tagja, a történeti irodalomban és ismert nevű fiatal tudós *Fr. Funck-Brentano* már az 1897-iki brüsszeli bibliografiai konferencián jelezte, hogy egy bibliografiai vállalat tervzetén dolgozik, melynek célja lenne a történettudomány körébe vágó egyes kérdések irodalmát önálló bibliografiákban feldolgozni. Azóta sikerült eszméjének megnyerni egy francia történelmi társaságot, a melynek aegise alatt a vállalat immár meg is indult.

Célját és programját maga *Fr. Funck Brentano* fejt ki egy külön füzetben: *Introduction aux Bibliographies critiques.* Utal első sorban az irodalmi termelés óriási arányaira, a melyek mentül könnyebben használható bibliografiai segédeszközöket tesznek égetően szükségessé. Már pedig nézete szerint a bibliografiák gyakorlati értékét mi sem emeli jobban, mintha azok kritikai körütekintéssel az egyes kérdések irodalmának csak igazán értékes termékeit ismertetik a szükséges felvilágosítások kíséretében. Tehát nem az egész irodalom feltüntetésére van szükség. Ellenkezőleg az sok fölösleges munkát ró a kérdéssel foglalkozókra. Teljesen elegendő, ha a lényeges, az érdeemes termékekre rá van terelve a figyelem. Ez a kritikai jelleg az új vállalat specialitása. A kérdés lényegének vizsgálata messze

vezetne. Az idei párisi bibliografiai kongresszuson, a hol Funck-Brentano szintén bemutatta vállalatát, megosztak a nézetek. Sokan az anyagot teljesen felölelő bibliografiák mellett kardoskodtak, a melyek magukban foglaljanak minden még olyan jelentéktelennek látszó közleményt is, a mely valamely kérdésre nézve napvilágot látott. Mert, vélik ez álláspont hívei, soha sem lehet tudni, hogy valaki milyen szempontból óhajt egy vagy más kérdés irodalma terén tájékozodni. Viszont mások azt tartják, a mit a jelzett füzet szerzője is felhoz, hogy igen sok esetben elkedvetlenítő lehet pl. a Jeanne d'Arc-kal foglalkozóra az a tudat, hogy teljesen tájékozni akarván magát, mindazt a 12,000 kisebb-nagyobb dolgozatot át kell néznie, a melyeket Henri Stein a francia történelem e legendás alakjáról összejegyzett.

A kérdés azonban igen könnyen megoldható, ha elismerjük mind a két fajta bibliografiának létjogosultságát. És így csak örülhetünk az új francia vállalatnak, a mely ha életképpé lesz, igazán nagy szolgáltatokat tehet a történettudománynak. Mert egyelőre csak ez a tudomány-ág van programba véve.

A tervezet hosszú sorát közli a bibliografiai feldolgozásra váró, illetve ilyen feldolgozásra már előkészített kérdéseknek. A megjelent füzetek közül a következő címűek fekszenek előttem: Lucas Cranach, Le théâtre espagnol, La colonisation allemande, La prise de la Bastille, Schubert, mindenik egy-egy szakember tollából. Megvallom e kérdések egyikének irodalmában sem vagyok olyan jártas, hogy a bibliografiai feldolgozásról ítéletet mernék mondani. De úgy a szerzők nevei, mint az összeállításokban és kritikai megjegyzésekben megnyilatkozó gondosság és szakszerűség teljes bizalmat kelthetnek.

Azt hiszem, hogy könyvtárak s történeti irodalommal foglalkozók igen nagy hasznát vehetik a vállalatnak, a melynek minden egyes füzete végén jelezve van a lezárás napja is. Később minden egyes füzethez beékelhető pótlék ívek fognak megjelenni a kérdések újabb irodalmáról. Az egyes füzetek nyelve a szerzők tetszésétől függ. Pl. a Cranach-irodalomról szóló bibliográfia angol nyelvű. Részemről czélszerűnek tartanám, hogy nem francia nyelvű füzeteknél a kritikai megjegyzések francia nyelven is közöltessenek. Minden egyes bibliográfia ára ívenként 1 frank, a kik azonban az egész vállalatra előfizetnek 50% árkedvezményben részesülhetnek. Az egy év alatt megjelenendő bibliografiák ára azonban ilyen megrendelésnél 20 franknál több nem lesz.

E—r.